

Lausunto

1.12.2025

VN/35051/2025
VN/35051/2025-TEM-2

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan
työ- ja elinkeinojaosto

Työ- ja elinkeinoministeriön lausunto valtiovarainvaliokunnan työ- ja elinkeinojaostolle nuorten työllistymisasetelista

Valtiovarainvaliokunnan työ- ja elinkeinojaosto on pyytänyt työ- ja elinkeinoministeriöltä selvitystä kysymykseen ”millä aikataululla nuorten työllistämisseteli tulee käyttöön”. Työ- ja elinkeinoministeriö lausuu vastauksessaan seuraavaa.

Hallitus varasi syksyn 2025 budjettiriihessä 30 miljoonaa euroa nuorten työllistämissetelin toimeenpanoon. Rahoitus on esitetty ja hyväksytty vuoden 2025 kolmannessa lisätalousarviossa. Tarkoituksena on ollut, että rahoitus olisi käytettävissä vuoden 2027 loppuun. Lisätalousarviossa hyväksytty rahoitus on 2-vuotista, jolloin määrärahan käyttöaika päättyy vuoden 2026 lopussa. Työ- ja elinkeinoministeriö kuvaa jäljempänä tarkemmin tavoiteltua työllistämissetelin toimeenpanon aikataulua sekä perusteita määrärahan käyttöajan tarpeelle.

Koska julkisten työvoimapalveluiden järjestämisvastuu ja sitä kautta vastuu asiakasrajapinnasta on nykyisin kuntien muodostamilla työllisyysalueilla, on työllistämisseteliin osoitettu määräraha perusteltua kohdentaa työllisyysalueille. Tämä tapahtuisi myöntämällä paikallisille työvoimaviranomaisille valtionavustuslain nojalla avustusta, jota ne välittäisivät valtionavustuslain 7 § 3 momentin nojalla työttömiä nuoria työllistävälle yrityksille. Avustuksen käytön ehdoista on tarkoitus säätää valtionavustuslain nojalla joulukuussa 2025 annettavalla valtioneuvoston asetuksella, joka tulisi voimaan vuoden 2026 alusta.

Asetuksen antamisen jälkeen toimeenpanoa valmistelevana toimenä voitaisiin avata työvoimaviranomaisille myönnettävän valtionavustuksen haku jo vuoden 2025 puolella. Valtionapuviranomaisena toimisi Uudenmaan elinvoimakeskus, joka määrittäisi hakuajan keston. Hakuaika kestäisi arviolta tammikuun loppuun 2026, jonka jälkeen elinvoimakeskus tekisi päätökset avustuksen myöntämisestä työvoimaviranomaisille. Avustuksen myöntämisen jälkeen työvoimaviranomaiset voivat ryhtyä tekemään omalla alueellaan sopimuksia avustuksen käytöstä työttömiä nuoria työllistävien yritysten kanssa. Oletettavasti työllistäviä

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Työ- ja elinkeinoministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 32
00023 Valtioneuvosto

Aleksanterinkatu 4
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

09 1606 2160
+358 9 1606 2160

kirjaamo.tem@gov.fi
www.tem.fi

työnantajia ei löydy välittömästi työvoimaviranomaisen saaman avustuksen mahdollistamaa enimmäismäärää vastaavasti, joten sopimusten tekeminen jatkune useita kuukausia.

Tuetun työllistämiskaksikon on tarkoitus kestää kuusi kuukautta ja tuki kohdistuu työnantajan maksamiin palkkakustannuksiin. Työllistämiskaksikon valmistelussa lähtökohtana on ollut se, että avustus maksetaan jälkikäteen toteutuneisiin palkkakustannuksiin perustuen. Vaikka maksatus jaksotettaisiin tapahtuvaksi useammassa erässä, viimeinen maksatus on mahdollista toimeenpanna vasta sen jälkeen, kun tuettu työllistämiskaksikko on kokonaan toteutunut. Tämänkin jälkeen työnantajalla tulee olla varattuna kohtuullinen aika sille, että tämä on maksanut palkan työllistetyille (jos palkka maksetaan jälkikäteen) ja tekee avustuksen maksatuksesta hakemuksen tai pyynnön työvoimaviranomaiselle. Työvoimaviranomainen tarvitsee hakemuksen käsittelyyn ja maksatustoimeen myös kohtuullisen ajan, jonka jälkeen se voi koota kaikki itselleen työllistämiskaksikon maksatuksesta syntyneet kustannukset, jotta se voi hakea niitä vastaan omaa avustustaan maksuun valtiolta. Tämän jälkeen valtio tarvitsee kohtuullisen ajan avustuksen maksamiseen työvoimaviranomaiselle. Prosessissa on myös hyvä huomioida valtion tekemään maksatuspäätökseen liittyvä päätöksensääntöajan valitusajaksi.

Työvoimaviranomaiset voisivat aloittaa sopimusten tekemisen yritysten kanssa arviolta aikaisintaan maaliskuussa 2026. Maaliskuussa alkaneet tukijaksot päättyisivät viimeistään syyskuussa 2026, jonka jälkeen tulisi suorittaa läpi edellä kuvattu maksatusprosessi. Teoriassa voisi olla mahdollista, että maksatusketju ehdittäisiin viedä maaliskuussa alkaneiden työllistämisten osalta läpi vuoden 2026 aikana, mutta tähänkin liittyy toimeenpanon osalta merkittäviä riskejä prosessin monivaiheisuuden johdosta. Kaikkien prosessin vaiheiden tulisi toteutua optimaalisesti, jotta tähän pystyttäisiin. Käytännön toimeenpanon näkökulmasta ei ole myöskään mielekasta, että työllistämiskaksikkoa tarjottaisiin yrityksille vain yhden kuukauden ajan, vaan toimeenpanon tulisi jatkua pidempään. Valmistelussa lähtökohtana on ollut, että tuetut työllistämiskaksikot voisivat jatkua vuodelle 2027. Vaikka tämäkin on toimeenpanon kannalta tiivis aikataulu, niin toimeenpanolle jäisi kuitenkin riittävästi aikaa.

Valtionavustuslain lähtökohtana on, että valtionavustus maksetaan jälkikäteen perustuen riittävään selvitykseen siitä, että toiminta, jota avustuksella on haluttu tukea, on toteutunut säädöksissä ja avustuspäätöksessä tarkoitetulla tavalla. Valtionavustuslain 12 §:n 2 momentin mukaan valtionavustuksesta voidaan maksaa ennakkoa, jos se on valtionavustuksen käytön kannalta perusteltua sekä sen käytön valvonnan kannalta tarkoituksenmukaista. Palkkakustannuksiin kohdentuvan tuen kohdalla ennakoiden maksaminen on kuitenkin haasteellista, sillä palkkakustannuksia ei voida tietää tarkasti etukäteen esimerkiksi vaihtelevan työajan, erilaisten työvuorolistien, poissaolojen tai työn keskeytymisen vuoksi. Ennakkomaksatusmalli tarkoittaisi käytännössä myönnetyn avustuksen maksamista kokonaisuudessaan enakkona, minkä jälkeen edellä kuvatuista syistä lähes varmasti jokainen avustuksen saanut työvoimaviranomainen joutuisi todellisten kustannusten selvittyä palauttamaan avustusta takaisin valtiolle.

Työllistämiskaksikoon budjetoitu määräraha on budjetoitu kaksivuotiselle siirtomäärärahmomentille maksatuspäätösperusteisena. Tämä tarkoittaa sitä, että määräraha tulisi olla maksettuna määrärahan käyttöajan puitteissa tai määräraha niin sanotusti vanhenee. Edellä kuvattu jälkikäteen maksatus ei ole toteuttamiskelpoinen vaihtoehto, jos määrärahan käyttöaika päättyy vuoden 2026 lopussa. Ennakkomaksatusmalli olisi suunnitellun toimeenpanon aikataulun johdosta mahdollinen, mutta sitä ei voida pitää tarkoituksenmukaisena, koska malli johtaa

käytännössä varmasti huomattaviin avustuksen palautuksiin tai takaisinperintöihin, jos avustusta ei palauteta vapaaehtoisesti.

Ehdotus:

Työ- ja elinkeinoministeriö esittää vuoden 2025 talousarvion määrärahan käyttöajan pidentämistä 3-vuotiseksi edellä kuvatuista syistä, jolloin määrärahan käyttöaika jatkuisi vuoden 2027 loppuun. Vaihtoehtoisesti momentti voitaisiin säilyttää 2-vuotisena, jos vuoden 2025 määräraha peruutettaisiin ja budjetoitaisiin uudelleen vuodelle 2026, jolloin käyttöaika niin ikään jatkuisi vuoden 2027 loppuun asti.

Johtava asiantuntija

Janne Savolainen